

VERA Arvo Tolonen
Kirkniemenkatu 3
Lohja

K94/4

TUURIPELIÄ VIESTIPUUISSA

Hp 12. / v

Tämä tarina ei kerro sankaritaruja vertahyötävistä käsikähmistä eikä kaukopartioseikkailuista, sillä sellaisiin emme me divisioonan viestipataljoonan puitteissa joutuneet. Sen sijaan muistelen taipa-
leemme varrelta muutamia sattumia, joissa tuuripeli - kohtalo - tai sat-
tumat, nimitettäköönnpä sitä millä nimellä hyvänsä, näytteli usein var-
sin merkittävää osaa. Vastaavanlaisia ja jälenpänä kerrotun laisia
sattumuksia on varmasti osunut monen muunkin ^{puolijun} osalle.

v x

Viestimiesten hommanahan oli ~~ylipäänsä~~ yhteyksien rakentaminen, kunnossapito ja purkaminen, keskuksien hoito ja vastuu radioliikenteen onnistumisesta. Puhelinpuolella viestimiehet vetivät "tapsia", rakensivat "kevytkiinteitä" kasvaviin puihin tai peräti ~~Posti- ja lennätinlaitok-~~ sen) normit täyttäviä varsin vaativia kiinteäjohtoyhteyksiä. Yhteysmuodot riippuivat siitä, työskemeltiinkö etulinjan tuntumassa, vai divisioonien ja armeijakuntien portaassa tai vieläkin taempana. Myös se seikka, oltiinko liikkuvassa sodanvaiheessa vai ^{ta} asemasodassa, sääteli lan-
kayhteyksien rakentamistapoja. Edellä kerrottu olkoon ^{ta} työselityksenä seuraavassa kerrotuille muutamille ehkä jonkin verran jännittävillekin sattumuksille viestipuuhiissa.

yleiset

Tammidivisioonaan kuulunut yksikkömme 2/VP 34 seurasi elokuun kuumina päivinä 1941 painopistesuunnassa etenevää JR 34:ää ja rakensimme pääasiassa ~~kevytkiinteä~~ kevytkiinteäyhteyksiä. Silloinen joukkueeni oli ~~em~~ linjanvetopuuhiissa ~~siinä~~ pantiin puista latvaa poikki, vähän karsittiin aukkoa lankojen korkeudelta, kierrettiin eristimet kiinni ja kirjasta ~~lankaa~~ lankaa suollettiin "riilleiltä" suoraksi. Oltiin edetty suunnassa Vehkusetkä - Puskusetkä - Tihveri ja tultiin parahiksi taas pienen karjalaiskylän tyypillisen peltoaukean laitaan.

mäissä

Yleisen mittin

Aukeat ylitettiin yleensä rakentamalla linja kolmijaloille, milloin metsän kautta kiertäminen olisi vienyt linjan turhan suurelle mutkalle. Tässäkin tapauksessa sanoin: ~~että~~ "Tuosta suoraan!" ja kun vieressä olevassa riukuaidassa oli kolmijalkatarpeita vaikka millä mitalla, rakentaminen jatkui muutta mutkitta. Kolmijalat nuijittiin kiinni, että päivän polttama pellon piennar tärisi, ja parin sadan metrin aukea ylitettiin kuin tyhjää vaan. Katsottiin, että tupakkapussi on paikallaan urakoimisen päälle. ~~Ja~~ Niin myös tapahtui, mutta ~~koskaan~~ ^Y

niin

Ysitten tapahtui muutakin.

Katsoessamme juuri rakennetun linjan taakse näimme ~~3-4 miestä~~ ^Y ilmestyvän aukean toiseen laitaan. Omia olivat - pioneereja - ja tunnustelivat juuri juntaamamme linjan alta miinoja. Ja niitä myös löytyi, ilkeän näköisiä vihertäviä penaaleja! Tulivat siinä juttusille ja arvatkaapa, oliko ^{raivaus} etä ~~siinä~~ poppoon vanhin vihainen moisesta törmäämisestä miinoitettuun pellonlaitaan! Voitte uskoa, että kylmä rinki nousi takakäteen sinne ^{raivaus} tumettuun paikkaan, kun tajusimme vaaran, josta olimme selvinneet melkoisella "moukan tuurilla". Sen jälkeen ainakin jonkin aikaan (takuulla tarkastimme) päivän polttamia pellon pientareita huomattavasti suuremmalla kunnioituksella ja epäilimme ylenmäärin kii-
vettumeita nurmitäpliä - joskus turhankin tarkkaan.

Ypartion

Handwritten marks at the bottom of the page, including a large arrow pointing down and some scribbles.

Saman etenemisvaiheen aikana olimme saapuneet Koivuselkään Aunuksen - Petroskoin valtatieen tuntumaan. Komppaniamme yöpyi ja meidän piti varmistaa parivartioilla Kaskan suuntaan, jossa saamamme ilmoituksen mukaan Old Nurmoilan suunnasta ~~lähtenyt~~ läpi-suurehko vihollisosasto. Yö kului kuitenkin rauhallisesti, eikä vartimiehillä ollut mitään erikoista ilmoitettavaa.

Seuraavana päivänä sain käskyn siirtyä joukkueeni kanssa pyörillä Aunuksen kaupungin kautta Kuittisiin. Kyseessä taisi olla majoitustiedustelu komppaniamme uutta siirtoa varten.

Lähellä Koivuselän ja valtatieen risteystä oli tiellä ollut rumpusilta räjäytetty hajalle ja liikenne oli ohjattu tien vieressä olevan varsin syvän rotkon kautta, johon oli hätäähätä kyhätty kapulasilta. Rotkossa ja sen välittömässä läheisyydessä oli paljon ajoneuvoja ja porukkaa, ajaessamme kohti Aunusta. Siinä teki lähtöään JR34:n ajotarvikekolonna.

Ajelimme huolettomasti ~~peräkäsiä~~ ^{janansa} ^{elin} sillä tien piti olla kaikin puolin ~~ok~~. Liennemme polkeneet vajaan puolisen tuntia, kun kuulimme takanamme - ei tosin lähellä - äkkiä alkavan käsintuliaseiden ammunnan. Ihmettelimme takana alkanutta erillissotaa, mutta jatkoimme polkemista kohti Aunusta entistä tomerammin.

Seuraavana aamuna saimme selityksen äkkinäiseen tulitukseen. Kaskan korvessa vaellellut vanjaporukka olikin änkeytynyt aivan valtatieen laitaan ja väijyksistä iskenyt edellä mainitussa rotkossa varsin hankalassa tilanteessa olleen elintarvikekolonnan kimppuun. Kolonnan tappiot olivat varsin raskaat, mutta apuun tulleet voimat karkoittivat ja pääosiltaan myös tuhosivat yllättäjät.

Olimme ajaneet varsin todennäköisesti tietä väijyneiden tähytäjien tarkkailun alaisina, mutta heidän tavoitteenaan oli lähellä ollut ~~muonatäydennys~~ ja niinpä he varoivat visusti paljastamasta itseään eivätkä tulittaneet yhtä vaivaista viestijoukkuetta. Olimme luikahaneet taas tuurilla kuin koira veräjältä.

N₁

** 4 ** 

~~Ma~~ puhdetyökautena rakentelimme ja kunnostimme linjoja Podporozen eli Syvärin kaupungin seuduilla, olimme välillä pylvässavotalla Kuujärven Agvehen kylässä, ja Eipä tuon ~~rauhan~~ rauhallisena kautena kummenpia sattunutkaan. Jotain pikkujännää sentään, joista pari muistellusta. Olimme Syvärin keskuksessa, joka oli silloin joukkueeni tukikohdانا. Yksinäinen pommari tuli Syvärin sillan suunnasta ja tiputti keskiraskaitaan viistoon yli kaupungin. Miltei joka toiseen parakkiin tai pihaan tuli osumia. Kaikki tapahtui niin äkkiä, ettemme ehtineet minnekään, mutta se joka toinen osumaton talo sattui olemaan keskuksemme - entinen venäläisten teknikkojen klubä.

Samaisesta keskuksesta käsin jouduimme uudenvuoden aattona 1941 - 42 vaihteessa operatioon, jossa tilanne oli jo aika ~~tarkan~~ tarkkan päällä. Tehtävänäimme oli rakentaa Lotinanpellon viivasuoran tien varressa olevaan entiseen korkeajännitelinjaan 2/2 ~~kiinteä~~ kiinteäjohtoyhteys JR 13 ~~tarpeita~~ tarpeita varten. Ajoimme Pogrälle kuorma-²autolla kaluston ja miehet työmaalle. Oli pakkashuuruinen talviaamu, kun miehet nousivat tolppiin ja siitä se lähti käyntiin.

Samalla

turvallinen

vain

Tilanne oli niin rauhallisen hiljainen kuin olla saattaa, emmekä liioin olleet saaneet hälyyttäviä tietoja työn vaarallisuudesta. Mutta silloin läjähti! Kaverit tulivat pylväistä sellaista liukua ettei paremmasta väliä. Me maassa olijat tupsahdimme tien korkean vallin taakse lumihankeen kuolleeseen kulmaan, jonne pylväsmiehet kierittivät itsensä samaan joukkoon. Piiskan läpähdyksiä alkoi tulla harvaksen, mutta onneksi kaikki reippaasti yli.

Pahinta asiassa oli se, että "Matsumme" - International-merkinen kuorma-automme oli keskellä tietä kuin tarjottimella. Paikka oli joka suuntaan aukea ja piiskanpahuus veteli vasemmalta aika kaukana olevasta metsän laidasta. Auton kääntämiseen takaisin ei ollut minkäänlaista mahdollisuutta. Silloin Siitarin Jaska, ronski ylikersanttimme, kirosi hartaasti, ryömi auton ohjaamoon, kaasutti ja sakea huurupilvi perässään lähti eteenpäin. Suojaavaan metsän reunaan oli arviolta reippaat puolisen kilometriä.

Odotimme penkan suojassa, mitä tuleman pitää ja tuli myöskin! Jaska-poika ~~tuli~~ tuhatta ja sataa ~~met~~ nokka kotia päin! Piiska latasi jälleen jonkun laakin - mutta osumat jäivät nytkin ~~niille~~. No, me toiset selvitimme itsemme lumivallin suojassa kuolleessa kulmassa turvallisemmille maisemille, koska piiska valvoi liikennettä varsinaisella tiellä. ~~Siellä~~ rupeamalla ei rakennettu enää metriäkään.

Yhteys rakennettiin kyllä, mutta kevytkiinteänä ja pari päivää aikaisemmin näkösuojaan rakennetun huoltotien varteen. Ainoa ~~möhläys~~ koko operatiossa oli se, että meitä ei ollut informoitu lainkaan siitä, että kyseinen tienpätkä on suorasuuntaustulen alainen ja että uusi huoltotie oli avattu. Kuulimme myös jälkeen päin, että samaisella paikalla oli vajaat viikko sitten napattu rykmentin postilähetti.

Voitaneen todeta, että taas kävi "jonniinmoinen viuhka", mutta sattuuhan niitä - viestipuuhissakin.

↙ ↘

Tuuria oli myös kuljetuksessamme Mäkriältä, Karjalan kannakselle. Aikataulun mukainen kuljetuksemme viipyi ^{vähän} jostakin syystä lähtiessä melkoisen kauan, tarkalleen ottaen kuutisen tuntia.

Jos lähtömme olisi ollut täsmällinen, olisimme ~~viikset~~ joutuneet Elisenvaaran ~~revohkaan~~. Tämä sattui juhannuksen alla kesällä 1944. Näimme junastamme, jytkytellessämme kohti Pitkäärantaa, kun Laatokalla lensi kohti koti-Suomea isoja pommituslauttoja. Sinne häipyivät, ja kaukaa kuului jonkin ajan kuluttua kuin mahtavaa ukkosen juminää.

Elisenvaaran asemalla ja ratapihalla oli käynyt varsin surkeasti. Ammusjuna oli saanut osumia ja lähellä ollut evakkojuna joutunut keskelle surkeutta. Palaneita vaunuja, hajallaan olevia postisäkkejä ja kaikenlaista rojua olivat kaikki ~~paikat~~ täynnä, vaikka kuolleet ja loukkaantuneet jo olikin korjattu pois saapuessamme paikalle.

Laskimme, että kuulemastamme pommituskumusta oli kulunut aikaa juuri se kuusi tuntia, jonka lähdössä olimme aikataulustamme myöhässä. Niin säätelee kohtalo kulkuamme.

oli kääntänyt auton ja tuli nyt

taakse

AT

1194/U

2.3 p/s a 20,-

46,-

~~Slatan~~

~~Kesä~~

Heininen

Tuuripeliä viestipuhissa

Tolonen, Arvo
Työnjohtaja (kapt.res.)
Kirkniemenkatu 3
Lohja

Js -
Aunus
VP 34
3 liuskaa
2 valokuvaa

Palautettav

Males 77 / 25,-

pyydetään RT lehdessä minin
maks. 28.12.78
maks 175,-

Pöytäkirja kuvauksia
Kelpoavat
17. D:n siirto
alueella ylä-Kari
lettava
H. L. Oesch

AIKAKAUSLEHTI

KANSA TAISTELI

- miehet kertovat

Konttori: Helsinki, Korkeavuorenkatu 28

Toimitus: Helsinki, Töölönkatu 35 B 1 b

28.1.26 & Siim!